

International Year of Cooperatives 2012

2012 - Διεθνές Έτος Συνεταιρισμών από τον Ο.Η.Ε.
υπό το σύνθημα
«Οι Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις χτίζουν ένα καλύτερο κόσμο»

Η διαχρονική συνεταιριστική απάντηση στις κοινωνικοοικονομικές κρίσεις σε όλο τον κόσμο, σύμφωνα με έκθεση του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας (I.L.O.)

Μια ευκαιρία αναχαίτισης της κοινωνικοοικονομικής κρίσης στον τόπο μας

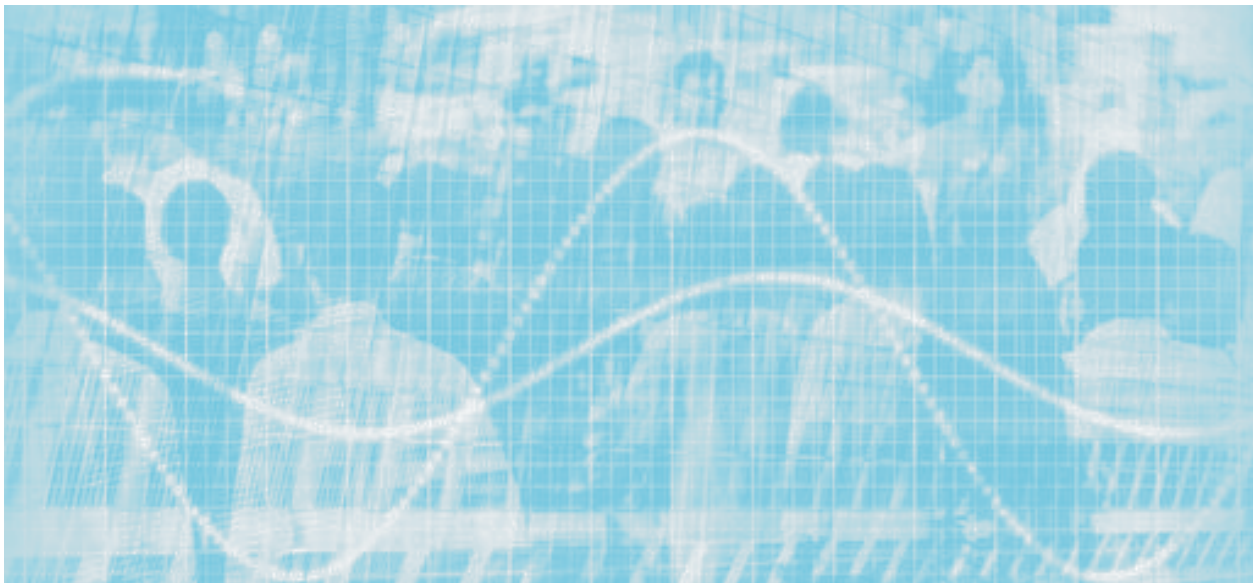
International Co-operative Alliance
Countdown to 2012
International Year
of Co-operatives

Μη κερδοσκοπικό
Δίκτυο Κοινωνικής Αλληλεγγύης
& Περιφερειακής Ανάπτυξης
www.diktio-kapa.dos.gr

Δεκέμβριος 2010

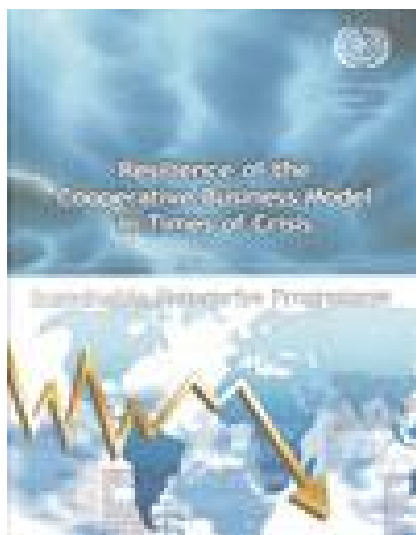

2012 Διεθνές Έτος Συνεταιρισμών από τον Ο.Η.Ε. «Οι Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις χτίζουν ένα καλύτερο κόσμο»

Με την συνοπτική έκθεση που ακολουθεί το Δίκτυο Κοινωνικής Αλληλεγγύης & Περιφερειακής Ανάπτυξης, παραθέτει στοιχεία για το Διεθνές Συνεταιριστικό Μοντέλο έχοντας ως σκοπό να αναδείξει την αναγκαιότητα αλλά και τα οφέλη που θα προκύψουν από την πλήρη συμμετοχή της χώρας μας στο Διεθνές Έτος Συνεταιρισμών του ΟΗΕ.

Η διαχρονική απάντηση στις κοινωνικοοικονομικές κρίσεις σε όλο τον κόσμο

Η Ανθεκτικότητα του Συνεταιριστικού Επιχειρηματικού Μοντέλου σε Περιόδους Κρίσης
Μια Έκθεση του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας (I.L.O.) η οποία ενίσχυσε την πρόταση του Γ.Γ. του ΟΗΕ κ. Ban Ki-moon προς την Γενική Συνέλευση του Οργανισμού για την προκήρυξη του 2012 ως Διεθνές Έτος Συνεταιρισμών

Σύμφωνα με την έκθεση του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας (I.L.O.) «Απαντήσεις για την Παγκόσμια Οικονομική Κρίση – Η Ανθεκτικότητα του Συνεταιριστικού Επιχειρηματικού Μοντέλου σε Περιόδους Κρίσης»¹ σήμερα όπως και σε παλιότερες οικονομικές κρίσεις, οι συνεταιριστικές επιχειρήσεις ευημερούν και αυξάνουν τον κύκλο εργασιών τους, επιφέροντας διπλά οφέλη σύμφωνα με τον ρόλο που διαδραματίζουν, κοινωνικό και επιχειρηματικό.

Ξεχωρίζουν οι αναφορές στην συμβολή των συνεταιριστικών επιχειρήσεων στην αναχαίτιση κρίσεων όπως, της μεγάλης Ύφεσης στην Αμερική του 1930, στην Γερμανία και την Ιαπωνία, αλλά και οι αναφορές στην Σουηδική και Φιλανδική κρίση κατά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης.²

¹ Ελληνική Μετάφραση <http://www.diktio-kapa.dos.gr/keimena/anthektikotitaGR.pdf>, Πρωτότυπο κείμενο <http://www.diktio-kapa.dos.gr/keimena/anthektikotita.pdf>

² Παραπομπή 1 «Απαντήσεις για την Παγκόσμια Οικονομική Κρίση – Η Ανθεκτικότητα του Συνεταιριστικού Επιχειρηματικού Μοντέλου σε Περιόδους Κρίσης» σελ. 7-9,25,28

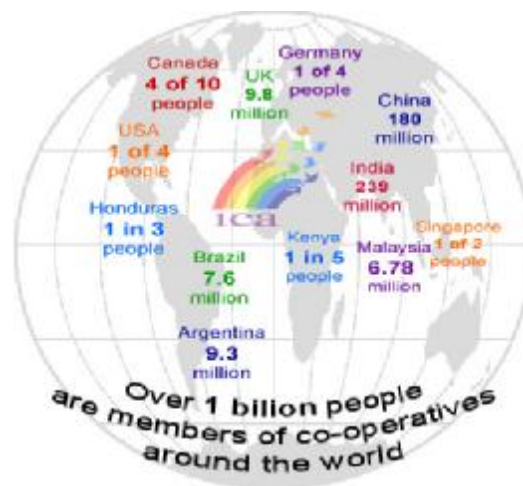
Ενδεικτικά αναφέρει για τις ευημερούσες οικονομίες της Γερμανίας, της Φινλανδίας και της Σουηδίας.

«Η σοβαρή εμπειρία της ύφεσης στη Φινλανδία στις αρχές της δεκαετίας του 1990, μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, οδήγησε εν' μέρει να ανέλθει η ανεργία πάνω από το 20%. Η απάντηση ήταν ένα «νέο κύμα» προώθησης και υποστήριξης των συνεταιρισμών εργαζομένων από το Υπουργείο Εργασίας και το Φινλανδικό Συνεταιριστικό Κίνημα το οποίο οδήγησε στην σχεδίαση πάνω από 1.200 συνεταιρισμών εργασίας, επιτρέποντας να επιστρέψουν οι άνεργοι άνθρωποι στην εργασία.»

«Στη Γερμανία, ο συνεταιρισμός είναι το επιχειρηματικό μοντέλο «που φαίνεται να εξασφαλίζει την σταθερότητα και την ασφάλεια στις δύσκολες στιγμές», και επεκτείνεται σε νέα πεδία τα οποία εμπίπτουν με τομείς των ΜΜΕ. Υπάρχουν 8.000 συνεταιρισμοί με περίπου 20 εκατομμύρια μέλη. 250 συνεταιρισμοί δημιουργήθηκαν το 2008, ένας αριθμός διπλάσιος από αυτούς που ξεκίνησαν το 2007»

Η Σουηδία διαθέτει ένα δίκτυο 25 συνεταιριστικών αναπτυξιακών οργανισμών που έχουν ως σκοπό την προώθηση των συνεταιρισμών εργαζομένων από το 1985. Μαζί υποστηρίζουν την εκκίνηση 200 με 400 νέων συνεταιρισμών κάθε χρόνο. Υπάρχουν περίπου 500 συνεταιρισμοί ως μέλη του Συνδέσμου, οι περισσότεροι από τους οποίους είναι συνεταιρισμοί εργαζομένων. Ωστόσο, δεν περιορίζονται σε συνεταιρισμούς των εργαζομένων αλλά προωθούν και άλλους τύπους, όπως των καταναλωτών, των παραγωγών ή συνεταιρισμών πολλαπλών σκοπών. Συνολικά η Φινλανδική και η Σουηδική εμπειρία μπορεί να αναδείξει την δυναμική στην δημιουργία απασχόλησης μέσω των συνεταιρισμών»

Πληθυσμιακά και οικονομικά μεγέθη της Συνεταιριστικής Επιχειρηματικότητας³

Οι συνεταιριστικές επιχειρήσεις του 1.000.000.000 μελών, παρέχουν πάνω από 100.000.000 θέσεις εργασίας, 20% περισσότερες από αυτές που προσφέρουν οι πολυεθνικές επιχειρήσεις

Οι 300 μεγαλύτερες συνεταιριστικές επιχειρήσεις στον κόσμο κατά το 2009 παρά την ύφεση, παρουσίασαν αύξηση στην ανάπτυξη τους κατά 14%, αντιπροσωπεύοντας σε όλους τους τομείς της οικονομίας ένα κύκλο εργασιών 1,1 τρις δολαρίων ίσο με αυτό της 10^{ης} οικονομίας στον κό-

³ Έκθεση του Γ.Γ. του ΟΗΕ <http://www.diktio-kapa.dos.gr/keimena/OHEgr.pdf> και <http://www.ica.coop/coop/statistics.html> <http://www.global300.coop/>

σμο, της Ισπανίας. Τα νεότερα στοιχεία για το έτος 2011 αναφέρουν, παρά την ύφεση, αύξηση του κύκλου εργασιών στα 1,6 τρις δολάρια⁴.

Οι Συνεταιρισμοί δραστηριοποιούνται σε όλους τους τομείς της οικονομίας⁵. Ενδεικτικά δραστηριοποιούνται ως⁶:

- Γεωργικοί Συνεταιρισμοί
- Συνεταιρισμοί Καταναλωτών
- Χρηματοοικονομικοί Συνεταιρισμοί
- Ασφαλιστικοί Συνεταιρισμοί
- Συνεταιρισμοί Δασοκομίας
- Συνεταιρισμοί Στέγασης
- Βιομηχανικοί Συνεταιρισμοί (Σχετικά video no 2,3⁷)
- Βιοτεχνικοί Συνεταιρισμοί
- Συνεταιρισμοί Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες
- Συνεταιρισμοί σε όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης
- Συνεταιρισμοί υπηρεσιών: Τηλεφωνικών Δικτύων, Αρδευτικοί, Πετρελαίου, Μεταφορών, Συνεταιρισμοί υγειονομικής περίθαλψης, βρεφικών και παιδικών σταθμών, Ηλεκτρικής Ενέργειας. (Στις Η.Π.Α. υπάρχουν 900 συνεταιριστικές εταιρείες παραγωγής ρεύματος στον γεωργικό τομέα τροφοδοτώντας το μισό δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας της χώρας. Το ρεύμα δίνεται στο κόστος με την εφαρμογή της συνεταιριστικής μεθόδου επιστροφής του πλεονάσματος, οι συνεταιρισμοί πρωτοστάτησαν στην παραγωγή πράσινης ενέργειας στις Σκανδιναβικές χώρες. (Σχετικά video no 1⁶ & Έκθεση Γ.Γ.Ο.Η.Ε³ σελ. 5)
- Συνεταιρισμοί πολλαπλών σκοπών (συνδυάζουν περισσότερων του ενός των παραπάνω αναφερόμενων σκοπών)

Συνεταιρισμοί και Διεθνή Κοινότητα

Η Διεθνή Κοινότητα, ήδη από το 1995 στην *Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής για την Κοινωνική Ανάπτυξη στην Κοπεγχάγη*⁸, με το ψήφισμα 51/58 αναγνώρισε τον ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα των συνεταιρισμών, και την συμβολή τους:

- στην εξάλειψη της φτώχειας,
- στην δημιουργία πλήρους και παραγωγικής απασχόλησης,
- στην προώθηση της τοπικής οικονομίας και της κοινωνικής ανάπτυξης,
- στην ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης,
- στην δίκαιη και βιώσιμη παγκοσμιοποίηση χωρίς αποκλεισμούς,
- στην μεγαλύτερη λογοδοσία

⁴ <http://www.ica.coop/publications/Global300Report2011.pdf>

⁵ Σύσταση 193/ 2002 ILO παράγραφος I.1

⁶ Τύποι Συνεταιρισμών σε όλο τον κόσμο « Historical Dictionary of the Cooperative Movement» Jack Shaffer εκδόσεις The Scarecrow, Inc Lanham Md London 1999

⁷ Αναφερόμενα video και στις ιστοσελίδες <http://www.vimeo.com/8641560> , <http://www.vimeo.com/12874996> , <http://vimeo.com/12084901>

⁸ <http://www.un.org/esa/socdev/social/cooperatives>

Σύμφωνα με το έγγραφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής COM (2004) 18 τελικό «Σχετικά με την προώθηση των συνεταιριστικών εταιριών στην Ευρώπη» Βρυξέλλες 23-2-2004 παράγραφο 1.2⁹ και την Έκθεση του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ «Οι συνεταιρισμοί στην κοινωνική ανάπτυξη» παράγραφο 45¹⁰ και η Ελληνική Κυβέρνηση έχει αποδεχτεί την Σύσταση 193/2002⁴ της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας σχετικά με την προώθηση και προβολή των συνεταιρισμών.

Αποσπάσματα της Σύστασης 193/2002 του ΙΛΟ

Π.7.1 Η προώθηση των συνεταιρισμών πρέπει να θεωρείτε ως ένας πυλώνας της εθνικής και παγκόσμιας οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

«Η Γενική Συνδιάσκεψη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας Αφού αναγνώρισε την σημασία των συνεταιρισμών για την δημιουργία θέσεων εργασίας. Αφού αναγνώρισε ότι οι συνεταιρισμοί υπό τις ποικίλες μορφές τους συμβάλλουν στην πλήρη συμμετοχή ολόκληρου του πληθυσμού στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη... Π 6. Για λόγους κοινωνικής αρμονίας, επιβάλλεται να υπάρχουν ισχυροί δημόσιοι και ιδιωτικοί τομείς της οικονομίας καθώς και ισχυρός συνεταιριστικός και αλληλοβοηθητικός. Οι κυβερνήσεις οφείλουν, στα πλαίσια αυτά, να υιοθετήσουν μια ευνοϊκή πολιτική και ένα νομικό καθεστώς, τα οποία να συμφωνούν με την ταυτότητα και τα χαρακτηριστικά των συνεταιρισμών, και να έχουν ως βάση τις συνεταιριστικές αρχές και αξίες με σκοπό να ...8.στ προωθήσουν την διδασκαλία των συνεταιριστικών αρχών και των υφισταμένων πρακτικών εφαρμογής τους καθώς και της επιμόρφωσης που αφορά σε αυτές, σε όλα τα επίπεδα όλων των εθνικών συστημάτων παιδείας και κατάρτισης και σε ολόκληρη την κοινωνία...ΠΙ 11(3) Οι κυβερνήσεις οφείλουν να διευκολύνουν την οργάνωση υπηρεσιών στήριξης (4) Οι κυβερνήσεις οφείλουν να αναγνωρίζουν το ρόλο των συνεταιρισμών και των οργανώσεών τους, δημιουργώντας το κατάλληλο πλαίσιο και τα μέσα για να ιδρυθούν και να αναπτυχθούν οι συνεταιρισμοί σε τοπικό και εθνικό επίπεδο»

Συνεταιρισμοί και Ευρωπαϊκή Ένωση

Ύστερα από πολυετείς παραινέσεις του Ευρωπαϊκού Τμήματος της ICA, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με πέντε κατά σειρά Εκθέσεις (1982, 1986, 1988, 1989, 1995) υιοθέτησε ισάριθμα Ψηφίσματα υπέρ «της ευρείας χρησιμοποίησης του συνεταιριστικού μοντέλου ανάπτυξης για την επίλυση σοβαρών οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων», επιτυγχάνοντας 20 χρόνια αργότερα τον Φεβρουάριο του 2002, ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ρομάνο Πρόντι να εξαγγείλει την θέση της Ε.Ε. περί της «υπεραξίας των Συνεταιρισμών».¹¹

⁹ <http://www.diktio-kapa.dos.gr/keimena/KeimenoEE.pdf>

¹⁰ Ελληνική Μετάφραση <http://www.diktio-kapa.dos.gr/keimena/OHEgr.pdf> Πρωτότυπο κείμενο <http://www.diktio-kapa.dos.gr/keimena/OHE.pdf>

¹¹ Ι.Σ.Ε.Μ. Συνεταιριστικοί Προβληματισμοί 2002 σελ. 15

Ευρωπαϊκής Επιτροπής COM (2004) 18 τελικό «Σχετικά με την προώθηση των συνεταιριστικών εταιριών στην Ευρώπη»⁷ παράγραφος 4

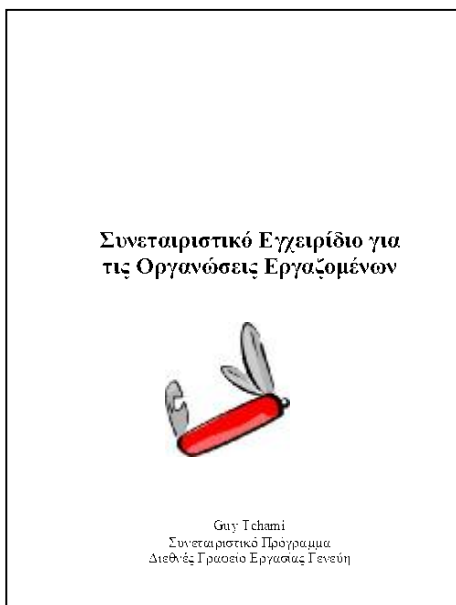
«Η συμβολή των συνεταιρισμών στους κοινοτικούς στόχους αποτελούν θεμελιώδη συνιστώσα για την επίτευξη της Στρατηγικής της Λισσαβόνας ως ένα εξαιρετικό παράδειγμα εταιρικής μορφής που μπορεί να εξυπηρετεί ταυτόχρονα επιχειρηματικούς και κοινωνικούς στόχους με τρόπο αλληλοενισχυτικό... Υπάρχει συνεπώς σαφή ανάγκη να καταβληθούν προσπάθειες σε κοινοτικό επίπεδο για να εξασφαλιστεί ότι ο ρόλος των συνεταιρισμών λαμβάνεται πλήρως υπόψη σε όλα τα σχετικά κοινοτικά προγράμματα»

Το θαυμάσιο Συνεταιριστικό Εγχειρίδιο του I.L.O.¹⁰

Αυτό το εγχειρίδιο καταγράφει τα απαραίτητα θέματα που πρέπει να γνωρίζουν για τους συνεταιρισμούς, όλοι εκείνοι οι οποίοι ενδιαφέρονται ως μέλη, μελλοντικά μέλη, πολιτικοί ή προσωπικό των εθνικών ή υπεύθυνων διεθνών φορέων για την προώθηση και την ανάπτυξη των συνεταιρισμών. Σε απλή, κατανοητή γλώσσα, το εγχειρίδιο ασχολείται στη συνέχεια με τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των συνεταιρισμών, το συνεταιριστικό επιχειρηματικό πνεύμα στο σύνολο του, την προώθηση των συνεταιρισμών και των στενών δεσμών που υπάρχουν μεταξύ του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας (ILO) και των συνεταιρισμών.

Το Οικονομικό μοντέλο των συνεταιριστικών επιχειρήσεων - Πως οι «γνήσιες» συνεταιριστικές επιχειρήσεις βρίσκουν πόρους οι οποίοι χρησιμοποιούνται για το κοινό όφελος

Στην Ελλάδα οι συνεταιριστικές επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται ως μια μορφή κερδοσκοπικής επιχείρησης σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία που τις διέπουν.

Σύμφωνα με το 3^ο κεφάλαιο «κύρια χαρακτηριστικά μιας συνεταιριστικής επιχείρησης» του Συνεταιριστικού Εγχειριδίου του I.L.O.¹² το οποίο αναφέρεται στις «γνήσιες» συνεταιριστικές επιχειρήσεις που δεν υπάρχουν στον τόπο μας:

- Αντίθετα με τις επιχειρήσεις οι οποίες ανήκουν στους επενδυτές, οι συνεταιριστικές επιχειρήσεις, ως μη κερδοσκοπικές επιχειρήσεις, ανήκουν στα μέλη τους με σκοπό να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των μελών τους για υπηρεσίες ή εργασία
- δεν δίνουν επενδυτικό μέρισμα, τα αναγκαία κεφάλαια εκκίνησης συσσωρεύονται από πολλά μέλη τα οποία χορηγούν από λίγα χρήματα αντί λίγους άνθρωποι να επενδύουν πολλά χρήματα,
- το κάθε μέλος αμείβεται δίκαια σύμφωνα με την προσφορά του και όχι σύμφωνα με τα συνήθως μικρά κεφάλαια που διάθεσε,
- πολλά χρήματα περισσεύουν στο κοινό ταμείο για να ικανοποιήσει κοινές ανάγκες, αντί να καταλήξει στους επενδυτές (ένας επενδυτής που πρόσφερε π.χ. το 50% των πόρων για

¹² <http://www.diktio-kapa.dos.gr/keimena/egxiridioGR.pdf>

την δημιουργία μιας επιχείρησης δικαιούται και το 50% των κερδών, τέτοιος επενδυτής δεν υπάρχει στους συνεταιρισμούς),

- Ακόμη και σε περιόδους κρίσης το κοινό και αδιαίρετο αποθεματικό διαθέτει πόρους ως κέρδη περασμένων καλών οικονομικών εποχών γιατί δεν έχουν γίνει μέρισμα επενδυτών. Όπως πράττει κάθε οικογένεια, αυτοί οι πόροι αφιερώνονται για την στήριξη των μελών μέχρι να ξεπεραστεί η κρίση.

Συνεταιρισμοί, η αιχμή του δόρατος της Κοινωνικής Οικονομίας

Το κοινό και αδιαίρετο ταμείο αποθεματικών για τις κοινές ανάγκες ως μέσο χρηματοδότησης κοινωφελών δράσεων του νέου Θεσμού των Επιχειρήσεων Κοινωνικού Σκοπού του Υπουργείου Εργασίας & Κοινωνικής Ασφάλισης

Σε όλο τον Κόσμο το μη κερδοσκοπικό κομμάτι της Κοινωνικής Οικονομίας πετυχαίνει τους στόχους του χωρίς να επιζητεί κέρδος, γιατί χρηματοδοτείται από το παραγωγικό της τομέα, τους συνεταιρισμούς που δραστηριοποιούνται από την παραγωγή μέχρι την κατανάλωση, αφιερώνοντας ένα κομμάτι του πλεονάσματος για να δημιουργηθεί ένα κοινωνικό δίκτυο ασφαλείας.

Παραδείγματα εφαρμογής είναι το μέχρι 10% του πλεονάσματος που αφιερώνουν για αυτό τον σκοπό οι συνεταιρισμοί στην Κύπρο και στην Ισπανία σύμφωνα με την τοπική Νομοθεσία τους.

Ενδεικτικές δράσεις:

- Συνεταιριστικός Όμιλος Mondragon. Το 2009 απόδωσε 22.200.000 € για κοινωφελείς δράσεις
<http://www.mondragon-corporation.com/CAS/Sala-de-Prensa/articleType/ArticleView/articleId/1522.aspx>
- Ίδρυμα EROSKI του ομώνυμου συνεταιρισμού καταναλωτών στην Ισπανία
<http://www.fundacioneroski.es/web/es/solidaridad>
- Προώθηση πράσινης ανάπτυξης του συνεταιρισμού καταναλωτών κινητής τηλεφωνίας ThePhone-coop στην Μεγάλη Βρετανία
<http://www.thephone.coop/the-difference/the-difference>

Η υιοθέτηση του Διεθνούς Συνεταιριστικού Μοντέλου θα συντελούσε στην αξιοπρεπή εξεύρεση πόρων για τον νέο θεσμό των Κοινωνικών Επιχειρήσεων του Υπουργείου Εργασίας & Κοινωνικής Ασφάλισης, αντίθετα με τις «φιλανθρωπικές» λύσεις που προτείνονται.

Σύμφωνα με το παραπάνω μοντέλο δεν είναι καθόλου περίεργο, ότι σύμφωνα με την Έκθεση «Η Ανθεκτικότητα του Συνεταιριστικού Επιχειρηματικού Μοντέλου σε Περιόδους Κρίσης» του I.L.O. οι συνεταιριστικές επιχειρήσεις παρουσιάζουν μεγαλύτερη διάρκεια ζωής από άλλες μορφές επιχειρήσεων, μιας και προφανώς δεν διαθέτουν τυχοδιωκτικά χαρακτηριστικά και στηρίζονται από τον κόσμο για το κοινωνικό τους έργο.

Το κλειδί της επιτυχίας, η συνεταιριστική εκπαίδευση και τα Κέντρα Υποστήριξης Ίδρυσης Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων

“Δεν είναι τυχαίο ότι οι πιο επιτυχημένες και σταθερές οικονομίες παγκοσμίως συμβαίνει να είναι και οι περισσότερο αναπτυγμένες συνεταιριστικά οικονομίες στον κόσμο”

Από την επιστολή της Διεθνούς Συνεταιριστικής Συμμαχίας (I.C.A.) προς το G-20¹³ στις 22 Οκτωβρίου 2008.

Επίσης δεν είναι τυχαίο ότι οι περισσότερο αναπτυγμένες συνεταιριστικές οικονομίες στον κόσμο διαθέτουν μια εύρωστη συνεταιριστική εκπαίδευση και Κέντρα Υποστήριξης Ίδρυσης Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων.

Οι σύγχρονοι συνεταιρισμοί τηρούν την παράδοση του πρώτου σύγχρονου συνεταιρισμού του Rochdale, ο οποίος αφιέρωνε το 3% του πλεονάσματός του στην συνεταιριστική εκπαίδευση.

Χώρες οι οποίες φημίζονται για την έντονη συνεταιριστική τους δράση, όπως η Φιλανδία (με το 62% του πληθυσμού της ως μέλη συνεταιρισμών, η Σουηδία ο Καναδάς¹⁴ (40% μέλη συνεταιρισμών), αλλά και η Ισπανία η οποία επιτυχώς αναπτύσσει συνεταιρισμούς,¹⁵ οι οποίοι παρέχουν το 21.6% των θέσεων εργασίας της χώρας, διαπρέπουν στην ενημέρωση, στην εκπαίδευση για τους συνεταιρισμούς και στα Κέντρα Υποστήριξης Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων.

Αντίθετα στην Ελλάδα η λειτουργία των συνεταιρισμών βασίζεται στον αυτοσχεδιασμό συνεταιριστικά απαίδευτων μελών, μιμούμενοι συνήθως μοντέλα της κρατικής ή ιδιωτικής οικονομίας, με τα γνωστά αποτελέσματα αποτυχίας των συνεταιρισμών στον τόπο μας.

Η εμπέδωση της διαφορετικότητας της Συνεταιριστικής Οικονομίας σε σχέση με την κρατική και την ιδιωτική διαδραματίζει βασικό ρόλο στην επιτυχή έκβαση ενός συνεταιριστικού εγχειρήματος.

Η Σύσταση 193/2002 του ILO δηλώνει με σαφήνεια.

Ο συνεταιριστικός τομέας είναι έναν διαφορετικός τομέας, ο οποίος «δουλεύει διαφορετικά», γι' αυτό το λόγο ζητά από τις κυβερνήσεις να εντάξουν μια διαφορετική εκπαίδευση, την συνεταιριστική:

«Για λόγους κοινωνικής αρμονίας, επιβάλλεται να υπάρχουν ισχυροί δημόσιοι και ιδιωτικοί τομείς της οικονομίας καθώς και ισχυρός συνεταιριστικός και αλληλοβοηθητικός»

«να προωθήσουν την διδασκαλία των συνεταιριστικών αρχών και των υφισταμένων πρακτικών εφαρμογής τους καθώς και της επιμόρφωσης που αφορά σε αυτές, σε όλα τα επίπεδα όλων των εθνικών συστημάτων παιδείας και κατάρτισης και σε ολόκληρη την κοινωνία».

¹³ <http://www.ica.coop/publications/pressreleases/2009-03-g20.pdf> I.C.A. η Μ.Κ.Ο. η οποία «ενώνει, εκπροσωπεί και υπηρετεί τους συνεταιρισμούς σε όλο τον κόσμο»

¹⁴ Συνεταιριστικό εγχειρίδιο του ILO σελ 82, 106 <http://www.diktio-kapa.dos.gr/keimena/egxiridioGR.pdf>

¹⁵ Ενδεικτικές ιστοσελίδες Βασικά κείμενα (TEXTOS BÁSICOS) Δόκιμων συνεταιριστών <http://www.mondragon-corporation.com/CAS/Cooperativismo/Experiencia-cooperativa/Publicaciones.aspx> , ARA-Coop Καταλονία, Konfekoop Χώρα των Βάσκων στην Ισπανία www.aracoop.coop, <http://www.konfekoop.coop/index.php?idsec=61>

Το Διεθνές Έτος Συνεταιρισμών ως μια ευκαιρία αναχαίτισης της κοινωνικοοικονομικής κρίσης και στον τόπο μας

Το Διεθνές Συνεταιριστικό Κίνημα χέρι – χέρι με το Διεθνές Γραφείο Εργασίας με το οποίο διατηρεί παλαιούς και στενούς δεσμούς,¹⁶ πιστό στις αρχές του για την συνεχή εκπαίδευση και την ενημέρωση του ευρύτερου κοινού, ιδιαίτερα τους νέους και τους ηγέτες της κοινής γνώμης, για την φύση και τα οφέλη του συνεργατισμού (5^η Διεθνή συνεταιριστική Αρχή) και την κοινωνική μέριμνα (7^η Διεθνή συνεταιριστική Αρχή), ύστερα από έναν μαραθώνιο αγώνα για την προκήρυξη του Διεθνούς Έτους Συνεταιρισμών, άνοιξαν ένα δίαυλο για την μεταφορά της 100χρονης συνεταιριστικής εμπειρίας και τεχνογνωσίας που κατέχουν.

Η μεταφορά αυτής της τεχνογνωσίας με αφορμή το Διεθνές Έτος Συνεταιρισμών μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αναχαίτιση της κοινωνικοοικονομικής κρίσης στον τόπο μας.

Εξάλλου η υποχρέωση του Κράτους να μεριμνά για την ανάπτυξη των συνεταιρισμών είναι μια Συνταγματική Επιταγή σύμφωνα με το άρθρο 12.6, η οποία ταυτίζεται με τις κατευθυντήριες γραμμές της Σύστασης 193/2002 και τους στόχους του Διεθνούς Έτους Συνεταιρισμών :

Στόχοι του Διεθνούς Έτους Συνεταιρισμών του Ο.Η.Ε¹⁷

AIMS
Increase awareness
Promote growth
Establish appropriate policies

- η αύξηση της ευαισθητοποίησης του κοινού για τα οφέλη των συνεταιριστικών επιχειρήσεων,
- προώθηση σχηματισμού και ανάπτυξης συνεταιριστικών επιχειρήσεων (συνεταιριστική εκπαίδευση, κέντρα υποστήριξης συνεταιριστικής επιχειρηματικότητας),
- Καθορισμός των κατάλληλων πολιτικών (εφαρμογή κατάλληλου νομικού πλαισίου, κέντρα υποστήριξης συνεταιριστικής επιχειρηματικότητας).

¹⁶ Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι ο πρώτος Γενικός Διευθυντής του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, ο κ. Albert Thomas, ήταν μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Διεθνούς Συνεταιριστικής Συμμαχίας (ICA), της οργάνωσης που εκπροσωπεί το συνεταιριστικό κίνημα σε διεθνές επίπεδο (Συνεταιριστικό εγχειρίδιο 12^ο κεφάλαιο Η σημασία των συνεταιρισμών για το ILO)

¹⁷ <http://www.ica.coop/activities/iyco/index.html>

Η μακροχρόνια συνεταιριστική ιστορία του τόπου μας που έχουμε όμως ξεχάσει

Ο τόπος μας υπήρξε πρωτοπόρος στην δημιουργία σύγχρονων μορφών συνεταιρισμών μιας και περιλαμβάνεται στις πρώτες τρεις χώρες που δημιούργησαν συνεταιρισμούς σύμφωνα με το «Historical Dictionary the Cooperative Movement» του Jack Shaffer.¹⁸

Ο Γάλλος Francois Louis Boulanger, ο οποίος έζησε στην Ελλάδα για περισσότερα από 30 χρόνια, και εργάστηκε ως αρχιτέκτονας στην υπηρεσία του Βασιλιά Όθωνα, όταν προσπάθησε να μεταφέρει το συνεταιριστικό κίνημα στην Ελλάδα το οποίο ήδη έκανε τα πρώτα του βήματα στην Ευρώπη, έκπληκτος ανακάλυψε την μακριά συνεταιριστική παράδοση του τόπου μας, δήλωσε: «*Εις τον Ελληνικό λαό είναι έμφυτο το αίσθημα της αδελφότητας του συνεταιρισμού... Η Ελλάδα θα πραγματοποιήσει οριστικά, υπό κράτος της ελευθερίας, ότι είχε αρχίσει πριν από όλους τους λαούς κάτω από την δεσποτική εξουσία των Τούρκων... Τα βάρη κατανέμονταν ανάλογα με το έχειν του κάθε πολίτη... και δόθηκε η αφορμή για να γίνουν μεγάλοι παραγωγικοί συνεταιρισμοί, γεωργικοί, βιομηχανικοί και ναυτικοί... Αυτοί είχαν ως θεμέλιο την δίκαιη κατανομή των κερδών, ανάλογα με την γενόμενη εργασία... Ξεχώριζαν από πριν ένα ποσό ως αποθεματικό, για την εκπαίδευση των παιδιών για τα βοηθήματα προς τα ορφανά, τις χήρες και τους αρρώστους*»¹⁹.

Οφείλουμε να αποδώσουμε φόρο τιμής και μνήμης σε αυτούς τους πρωτοπόρους που πρόκοψαν με τους συνεταιρισμούς, έστω για ένα χρόνο και μόνο, με την πλήρη συμμετοχή στο Διεθνές Έτος Συνεταιρισμών του ΟΗΕ.

Το οφείλουμε προπαντός στην νέα γενιά αυτές τις δύσκολες εποχές για να της δώσουμε ελπίδα κοινωνικο-οικονομικής ανάτασης και έναν νέο τρόπο να προκόψει.

Στηρίζτε το Διεθνές Έτος Συνεταιρισμών στον τόπο μας

Στηρίζτε τις προβλεπόμενες, από τον ΟΗΕ, δράσεις του Διεθνούς Έτους Συνεταιρισμών, για την συνεταιριστική ευαισθητοποίηση, εκπαίδευση, και προαγωγή των συνεταιρισμών.

Μη κερδοσκοπικό Δίκτυο
Κοινωνικής Αλληλεγγύης
& Περιφερειακής Ανάπτυξης
www.diktio-kapa.dos.gr

Μια γέφυρα για την προώθηση στον τόπο μας
του συνεταιριστικού κοινωνικοοικονομικού μοντέλου
το οποίο έχει στο επίκεντρό του τις ανάγκες των ανθρώπων

---

¹⁸ Εκδόσεις The Scarecrow, Inc Lanham Md London 1999. Παρουσιάστηκε στο περιοδικό Digest της Διεθνούς Συνεταιριστικής Συμμαχίας, τεύχος 51 Αυγούστου 2006 σελ. 6
<http://www.ica.coop/publications/digest/51-digest.pdf>

¹⁹ Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί Γεώργιος Χρ. Δασκάλου σελ. 61